

управління та контролю фінансової діяльності, можуть відігравати провідну роль у впровадженні ланки ризик-менеджмент – внутрішній контроль в систему управління фінансовою установою та реалізацію заходів на цій основі, спрямованих на досягнення фінансових цілей установи;

4) проводячи аудит діяльності фінустанови можуть підвищувати ефективність ризик-менеджменту і вдосконалювати структуру

та функціонал внутрішнього контролю.

Розглянута структура та функціональність багаторівневого захисту дозволяє ефективно управляти ризиками та здійснювати внутрішній контроль, що є основою стійкого розвитку фінустанови, що обумовлює необхідність подальших досліджень в частині розробки концепції та методичних інструкцій з корпоративного управління, ризик-менеджменту та внутрішнього контролю.

Список використаних джерел:

1. Burden P. Three lines of defense model, ACCA IA Bulletin, February, 2008, http://archive.newsweaver.com/accaiabulletin/newsweaver.co.uk/accaiabulletin/e_article00102615464e4.html.
2. Anderson D. J., Eubanks G. Leveraging COSO across the three lines of defense – Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, 2015, <https://www.coso.org/Documents/COSO20153LOD.pdf>
3. Менеджмент ризику. Методи оцінки ризику (IEC 31010 Risk management – Risk assessment techniques), <https://www.iso.org>.

УДК 336.74:[005.3:658.15

АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Гордополов В.Ю. – к.е.н., доцент; Петрина І.В. – студентка
Київський національний торговельно-економічний університет

Необхідність проведення аналізу грошових потоків зумовлено обмеженістю грошових ресурсів на підприємствах, нестійким фінансовим станом багатьох підприємств, ризиком втрати платоспроможності й іншими внутрішніми і зовнішніми факторами.

Теоретичному обґрунтуванню й практичному вирішенню питань аналізу грошових потоків підприємств присвячена значна кількість наукових праць зарубіжних економістів таких, як Є. Брігхем, Е. Нікхбахта, А. Гроппеллі, Т. Райса, В.В. Бочарова, Л.Н. Павлової, Г.В. Савицької, а також праць вітчизняних вчених, як І.О. Бланка, О.В. Єрмошкіної, Г.Г. Кірейцева, Л.О. Лігненко, А.М. Поддєрьогіна, О.О. Терещенка, Р.Б. Тяна та інших економістів. Інтерес до дослідження питань аналізу грошових потоків підприємств пов'язаний із їх надзвичайною важливістю в забезпеченні стабільної діяльності та фінансової стійкості підприємств, впливом на функціонування всіх структурних підрозділів підприємства, високою чутливістю до багатьох факторів. (1)

Метою статті є удосконалення методики аналізу грошових потоків підприємства обґрунтування доцільності систематизації сукупності показників, що використовуються при здійсненні.

Сутність грошового потоку безпосередньо пов'язана з витрачанням та надходженням коштів під час роботи підприємства, у процесі якої потрібно

забезпечити ефективне використання цих коштів та своєчасне погашення боргових зобов'язань.

Грошовий потік підприємства - це сукупність розподілених за окремими інтервалами певного періоду часу надходжень і виплат коштів, що генеруються його господарською діяльністю, рух яких пов'язаний із факторами часу, ризику та ліквідності. (2)

Дослідження діяльності з позиції охоплення грошовими потоками всіх напрямів та аспектів роботи суб'єкта господарювання має надзвичайно важливе значення для його стабільного та результативного функціонування, що обумовлює широкий спектр критеріїв класифікації грошових потоків.

Необхідно відзначити, що вчені по-різному оцінюють необхідність і значимість систематизації грошових потоків за певною класифікаційною ознакою. Так, наприклад, Бланк І.О. (3) у своїх публікаціях виділяє найбільшу кількість подібних ознак (дев'ятнадцять), включаючи деякі нестандартні критерії, які не зустрічаються в роботах інших авторів. (4) Вважаємо за доцільне додати класифікаційну ознаку - за напрямом використання у фінансово-господарській діяльності підприємства. Грошовий потік відповідно до цієї ознаки розподіляється за основними напрямками діяльності, яка безпосередньо фінансується для забезпечення оптимізації виробничо-управлінських процесів (придбання матеріалів, розрахункові і кредитні операції, оплата праці персоналу (виробничого,

управлінського тощо), розрахунки з бюджетом та ін).

Важливою складовою аналізу грошових потоків є розрахунок та дослідження відповідних коефіцієнтів. Використання коефіцієнтного методу полягає у визначенні теоретично обґрунтованих критеріїв оцінки, за якими існує можливість зробити цінні з практичної точки зору висновки щодо діяльності та стану підприємства. У контексті аналізу грошових потоків виділяють такі групи коефіцієнтів:

– показники якості грошових потоків підприємства; – показники результативності використання грошових коштів; – показники

ліквідності та платоспроможності, що розраховуються на базі грошових потоків.

Велика кількість показників та коефіцієнтів, яких на сьогоднішній день виділяють більше 30, використовуються при аналізі грошового потоку. При загальній оцінці ефективності грошового потоку суб'єкта господарювання виникають складнощі, оскільки показники мають різне направлення, тобто для одних показників збільшення є позитивним, для інших - негативним. Тому, доцільним буде їх систематизувати для точної інтерпретації та інтегральної оцінки грошових потоків підприємства. (табл. 1)

Таблиця 1

Характеристика показників грошових потоків підприємства відповідно до направлення

Збільшення	Зменшення
частка позитивного грошового потоку від операційної діяльності у сукупному позитивному грошовому потоці	частка позитивного грошового потоку від фінансової діяльності у сукупному позитивному грошовому потоці
коефіцієнт фінансування інвестиційної діяльності у процесі операційної	коефіцієнт зовнішнього фінансування інвестиційної діяльності
коефіцієнт внутрішнього фінансування інвестиційної діяльності	коефіцієнт співвідношення амортизаційних витрат та чистого грошового потоку від операційної діяльності
коефіцієнт співвідношення фінансового результату від звичайної діяльності та чистого грошового потоку від операційної діяльності:	показник синхронності надходження та витрат грошових коштів
коефіцієнт рівномірності надходження грошових коштів	коефіцієнт синхронності надходження та витрат грошових коштів
коефіцієнт рівномірності надходження грошових коштів від операційної діяльності	показник рівномірності надходження грошових коштів:
коефіцієнт ефективності грошового потоку за підприємством	показник рівномірності надходження грошових коштів від операційної діяльності
коефіцієнт ефективності грошового потоку за операційною діяльністю	показник рівномірності витрат грошових коштів
коефіцієнт грошової віддачі доходу за операційною діяльністю	показник рівномірності витрачання грошових коштів у процесі операційної діяльності
Коефіцієнт грошової продуктивності фінансового результату від операційної діяльності	коефіцієнт рівномірності витрачання грошових коштів
коефіцієнт грошової віддачі власного капіталу в процесі операційної діяльності	коефіцієнт рівномірності витрачання грошових коштів від операційної діяльності
коефіцієнт грошової віддачі активів підприємства у процесі операційної діяльності	період погашення заборгованості
коефіцієнт грошової віддачі інвестиційного капіталу в процесі операційної діяльності	
коефіцієнт ліквідності грошового потоку	
коефіцієнт реінвестування чистого грошового потоку	
коефіцієнт грошового покриття виплат за відсотками	
коефіцієнт грошового покриття поточних зобов'язань	
коефіцієнт грошового покриття зобов'язань	

Відповідно до результатів дослідження, було розроблено таблицю, у якій показники, що при зростанні характеризують позитивні зміни розташовані у колонці «Збільшення», а при

негативній динаміці позитивні зміни у грошовому потоці будуть характеризувати показники, що відображені у колонці «Зменшення».

Отже, аналіз грошових потоків є важливою складовою процесу управління рухом грошових коштів, що забезпечує якісну обробку інформації з метою подальшого прийняття оперативних та стратегічних управлінських рішень, прогнозування та планування грошових потоків, адже складність аналізу грошових потоків полягає у великій кількості розрізаних показників, що ускладнюють процес отримання

повної та достовірної інформації про стан грошових потоків підприємства, а також вірно їх інтерпретувати для забезпечення потреб користувачів. Було запропоновано систематизувати сукупність показників та коефіцієнтів, що є важливим для інтегральної оцінки грошового потоку підприємства, а також актуальною темою подальших досліджень.

Список використаних джерел:

1. Ясишена, В. В. Методика проведення аналізу грошових потоків підприємств / В. В. Ясишена, І. М. Сисоєва // Інноваційна економіка. – 2012. – № 2.
2. Фінансовий менеджмент: елект. навч. посібник / І. А. Бігдан, Л. І. Лачкова, В. М. Лачкова, О. В. Жиликова – Х.: ХДУХТ, 2017. 197–с.
3. Бланк І. А. Финансовый менеджмент: Учебный курс / д. э. н. И. А. Бланк. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2004. – 656 с.
4. Заремба Є. М. Грошові потоки підприємства: сутність і класифікація / Є. М. Заремба // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – Вип. 2 (23). – С. 87–92. 7.
5. Харченко В. А. Система управління грошовими потоками підприємства / В. А. Харченко // Формування ринкових відносин в Україні – 2011 - №1 – с. 61-65

УДК 368:339.13(477)(043.2)

ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ БРОКЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Чвєртко Л. А. – к. е. н., доцент

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Становлення та розвиток страхового ринку України характеризується поступовою розбудовою системи його суб'єктів інфраструктури, зокрема й таких, що надають професійні посередницькі послуги. Страхові посередники є важливими учасниками страхового ринку, що вказують на ступінь його розвитку, зрілості та ефективності функціонування. Неабияку роль у просуванні страхових послуг відіграють страхові брокери, які належать до групи прямих посередників та здійснюють консультативний супровід споживача на етапі укладання, виконання, модифікації і припинення договору страхування або перестрахування.

Брокерську діяльність в Україні, як і в інших країнах, можуть здійснювати фізичні або юридичні особи, які зареєстровані у встановленому порядку суб'єктами підприємницької діяльності і діють на страховому ринку від свого імені на підставі доручень страхувальника або страховика. В країні станом на початок 2018 р., за даними Державного реєстру фінансових установ, оприлюдненим Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [1], функції страхового та перестрахового посередництва на ринку виконують лише 54 брокери (в т. ч. 9 представництв). Водночас, слід зазначити, що останнім часом на вітчизняний страховий ринок прийшло багато закордонних фінансових установ.

Нині про намір надавати посередницькі послуги у страхуванні та перестрахуванні на території України повідомили 19 брокерів-нерезидентів з таких країн, як Чехія – 5 установ, Латвія – 4, Швейцарія – 3, Австрія – 2, Великобританія – 1, Італія – 1, Естонія 1, Литва – 1, а також одна фінансова установа з Німеччини.

Кількісні показники діяльності страхових та перестрахових брокерів інституту посередників страхового ринку України, на думку дослідників, неспівставні з відповідними показниками розвинутих страхових ринків. Зокрема, співвідношення страховиків і брокерів в Україні складає трохи більше ніж 4:1, тоді як в економічно розвинутих країнах на одну страхову компанію припадає декілька десятків брокерських установ, що її обслуговують або працюють із нею [4, с. 44].

Аналіз офіційної статистичної інформації про надання посередницьких послуг у страхуванні та перестрахуванні в Україні засвідчує відсутність системності та публічності у цій сфері. Незважаючи на позитивну динаміку деяких показників діяльності цих суб'єктів страхового ринку, в цілому взаємодія страховиків, страхувальників і страхових та перестрахових брокерів перебуває тільки на початковому етапі розвитку. Наочним підтвердженням цього є незначні показники (у 2016 р. – 6,15%) частки договорів страхування, укладених брокерами зі страховиками-резидентами на користь